

Qırxıncı Ayənin Gizli Tarixi — On Səkkiz Nömrə

İkinci Vay — Beşinci Hissə

Jeff Pippenger

2026-07-15

Vəhyin doqquzuncu fəslində Ninevanın döyüşünü təmsil edən “açar”, dönüm nöqtəsi doğuran bir tarixlə yerinə yetirildi; əlbəttə, açarın gördüyü iş də budur. Mənim iddiam budur ki, Nineva döyüşü yalnız İslamın yüksəlişini işarələyən tarixi açar deyil, həm də peyğəmbərlik açarıdır. Həmin döyüşün peyğəmbərlik dinamikası, Daniel və Vəhydə bəyan olunduğu kimi, Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyindəki padşahlıqların bütün xətlərini Danielin on birinci fəslə uyğunlaşdırır. Bunu etməklə, o, həmin padşahlıqların hamısına Daniel on birin son altı ayəsinə şəhadət etmək və daha mühümü — qırxıncı ayənin xarici gizli tarixinin möhürünü açmaq imkanı verir.

Və Mən sənə Səməvi Padşahlığın açarlarını verəcəyəm; yer üzündə nəyi bağlasan, göylərdə bağlanmış olacaq; yer üzündə nəyi açsan, göylərdə açılmış olacaq. Matta 16:19.

Məhəmmədin Padşahlığının Azad Edilməsi və Yüksəlişi

627-ci ildə Nineva döyüşü, Allahın ilahi təqdiri ilə göndərilmiş dumanın müşayiəti altında Romanın hiyləsi vasitəsilə məğlub edilmiş fars hakimiyyətinin son on ilinin başlanğıcını qeyd etdi. Bu, Məhəmmədin islam ordularının yüksəlməyə başladığı dönüş nöqtəsini qeyd etdi. Həmin döyüş mövcud olmuş bir maneəni aradan qaldırdı; nəzəri cəhətdən, əgər həm Roma, həm də Fars öz qüvvələrini qoruyub saxlasaydılar, bu maneə qalmaqda davam edəcəkdi. Lakin onların heç biri bunu etmədi.

Saxlanma və Buraxılma

İslamın peyğəmbərlikdəki təmsilində, Müqəddəs Yazının ilk təqdimatından etibarən İslamın cilovlanması və azad buraxılmasını görürük; necə ki, Sara İbrahimi Həcər ilə İsmaili cilovlamağa inandırılmışdı.

Saray Avrama dedi: “Mənə edilən haqsızlıq sənə üzərinə olsun; mən cariyəmi sənə qoynuna verdim; o isə hamilə olduğunu görəndə, gözündə mənə hörmət qalmadı. Rəbb mənimlə sənə aranda hökm versin.” Lakin Avram Saraya dedi: “Budur, cariyən sənə əlindədir; ona sənə yaxşı görünəni et.” Saray isə onunla sərt rəftar etdikdə, o, onun üzündən qaçdı. Yaradılış 16:5, 6.

Hətta həmin hadisədən əvvəl belə, Həcərin peyğəmbərlik rəvayətinə daxil edilməsinin səbəbi Rəbbin Saranın uşaq sahibi olmasına “mane olmasıdır”.

İndi isə Abramın arvadı Saray ona heç bir övlad doğmamışdı; onun Həcər adlı bir misirli kənizi var idi. Saray Abrama dedi: “Bax, Rəbb məni doğmaqdan məhrum edib; rica edirəm, kənizimin yanına gir; bəlkə onun vasitəsilə övlad sahibi olum.” Abram da Sarayın sözünə qulaq asdı. Yaradılış 16:1, 2.

Məhəmmədə verilmiş Vəhyin doqquzuncu fəslindəki “açar” və bundan sonra Neynəva döyüşü ilə yerinə yetirilən həmin “açar”, peyğəmbərlik tarixinin istənilən məqamında İslam üzərindəki “məhdudiyyətin” götürülməsini təmsil edir.

“Mələklər dörd küləyi saxlayırlar; bu küləklər qopub azad olmaq və bütün yer üzünün səthi boyunca şığımaq istəyən, öz yolunda dağıntı və ölüm gətirən qəzəbli bir at kimi təsvir olunur.” Manuscript Releases, cild 20, 217.

Məhəmmədin səltənətinin “yüksəlişi və süqutu” o qədər də yüksəliş və süqut kimi deyil, daha çox “buraxılma” və “məhdudlaşdırılma” kimi təsvir olunur. İslam peyğəmbərlik baxımından sərbəst buraxıldıqda, bu buraxılma Nineva döyüşü ilə təsvir edilmişdir.

Yalnız Bəlalər

Yeddi şeypurdan yalnız İslamın vay şeypurları peyğəmbərlik tarixinə ilk dəfə daxil edildikləri vaxtdan möhlət dövrünün sonunadək tarix boyunca ardıcıl bir qüvvə kimi uzanır. Qərbi Romanın üzərinə gətirilən ilk dörd şeypur Odoakrı, Genserixi, Attila Hunu və Alariki təmsil edirdi; beləliklə, onlar axır günlərdə ilahi təqdirin dörd hökm qüvvəsini simvolizə edirdi, lakin onların müasir qarşılığı həmin dörd qədim qüvvənin birbaşa varisi deyildir. Vay şeypurları ilə isə belə deyil. İslam tarixə daxil olan kimi, möhlət dövrünün sonunda tamamilə sərbəst buraxılanadək, azad buraxılma və cilovlanmanın birbaşa xətti üzrə davam edir. Vay şeypurlarında “açar” olan “azad buraxılma” Nineva döyüşü ilə işarələnir.

Nikomediya və 27 iyul 1299

Pionerlər 27 iyul 1299-cu ili 27 iyul 1449-cu ildə başa çatan yüz əlli ilin başlanğıcı kimi düzgün müəyyən etdilər; həmin tarix isə öz növbəsində 11 avqust 1840-cı ildə sona çatan üç yüz doxsan bir il və on beş günün başlanğıcı oldu.

Əvvəlki məqalədə biz Osmanlı Bəyliliyinin banisi Osman I-in oğlu Sultan Orhan Qazinin Nikomediya qarşı həyata keçirdiyi 1333-dən 1337-yədək davam edən mühasirəni müəyyən etdik; o, mühüm Bizans şəhəri olan Nikomediyanı mühasirəyə almışdı. Bu mühasirə, atası Osmanla başlanmış Nikomediya qarşı müharibənin yekunudur. Vəhy kitabının doqquzuncu fəslinin onuncu ayəsindəki yüz əlli il 27 iyul 1299-cu ildə başladı və peyğəmbərliyin başlanğıcı olaraq, həmin başlanğıc tarixi ilə əlaqəli tarix qeyd olunmalıdır. Osman I (Osmanlı sülaləsinin banisi) Sultan Orhan Qazinin atası idi; o, 27 iyul 1299-cu ildə Nikomediya bölgəsində, Nikomediya şəhərinin yaxınlığında baş vermiş Bafeus döyüşündə Bizans İmperiyasına qarşı mühüm ilkin qələbə qazandı; bu şəhər Roma və erkən Bizans tarixində çox mühüm bir paytaxt şəhəri idi.

Ata və Oğul

27 iyul 1299-cu ildə Osmanın qüvvələri yerli bir vali tərəfindən idarə olunan Bizans ordusunu məğlub etdi. Bu döyüş, Osmanın Bitiniyada (Anadolunun şimal-qərbi) hakimiyyəti möhkəmləndirməyə başladıqdan sonra əldə etdiyi ilk böyük müstəqil hərbi uğurlardan biri hesab olunur. Bu, kiçik bir türk bəyləyindən (qəbilə knyazlığı) sonradan Bizans ərazilərinə meydan

oxuyacaq və onları fəth edəcək yüksələn bir qüvvəyə keçiddə mühüm bir mərhələ oldu. Həmin tarix İslam üçün bir böyümə dövrünün başlanğıcını göstərir ki, bu da nəhayət 1453-cü ildə Konstantinopolun süqutu zamanı Osmanlı imperiyasının qurulmasına gətirib çıxardı. Osman qazi döyüşçülərindən (İslami motivasiyaya malik sərhəd basqınçıları) istifadə edirdi və qazi sərhəd döyüşçülərinin daha mütəşəkkil bir ordu halında formalaşması da həmin dövrdə başladı; bu inkişaf Osmandan başlayaraq tədricən onun oğlu Orxana qədər davam etdi. Osmanın irsinin digər mühüm cəhətləri arasında bu da vardır ki, o, İslama mülkiyyəti əlində saxlamağa imkan verdi; bu isə qazi döyüşçülərinin nizamsız vur-qaç taktikalarına zidd idi, çünki həmin taktikalar onlara yalnız qələbələrinin qənimətini qazandırır, lakin heç vaxt hər hansı bir ərazi vermirdi.

1299-cu il iyulun 27-də Osman Nikomediya bölgəsində bir yürüşə başladı və otuz dörd il sonra onun oğlu paytaxt şəhər olan Nikomediya qarşı dördillik mühasirəyə başladı. Başlanğıcda ata, sonluqda isə oğul. Müharibə Nikomediya kimi təmsil olunan bölgəyə qarşı başlayır və həmin bölgənin paytaxt şəhəri olan Nikomediyanın ələ keçirilməsi ilə başa çatır. 1299-cu ildən 1337-ci ilədək otuz səkkiz illik bir dövrdür və peyğəmbərcəsinə “otuz səkkiz” rəqəmi ayağa qalxmanı simvolizə edir.

“İndi qalxın”, — dedim, “və Zered vadisini keçin.” Beləcə biz Zered vadisini keçdik. Qadeş-Barneadan çıxıb Zered vadisini keçənədək keçən müddət otuz səkkiz il oldu; ta ki, Rəbbin onlara and içdiyi kimi, döyüşçü kişilərin bütün nəsli ordunun arasından məhv olub qurtarana qədər. Qanunun Təkrarı 2:13, 14.

1299-cu il iyulun 27-dən 1449-cu il iyulun 27-dək olan yüz əlli il Vəhy kitabının doqquzuncu fəslindəki ikinci yayın Osmanlı İmperiyasının qurulmasına aparan dövrü təmsil edir. Nikomediyanın mərhələli şəkildə fəth edilməsinin otuz səkkiz ili bir ata (Osman) ilə başladı və onun oğlu (Orxan) ilə başa çatdı. Bu dövr tayfa bəylikindən imperiyaya doğru mərhələli yüksəlişin ilk addımını təsvir edir.

1299-cu il iyulun 27-dən 1449-cu il iyulun 27-dək olan yüz əlli il, otuz səkkiz ilin sonunu qeyd edən dördillik bir mühasirəni əhatə edir. Nikomediyanın fəthinin başlanğıcı ata Osman tərəfindən qoyulmuş, sonu isə 1333-cü ildən 1337-ci ilədək davam edən dördillik bir mühasirə ilə tamamlanmışdır; bu mühasirə Osmanın oğlu tərəfindən həyata keçirilmişdir.

Yüz əlli il 27 iyul 1449-cu ildə başa çatdıqda, Bizans imperatoru Konstantin On birinci, yaxud Şərqi Romanın son Konstantini taxta çıxmaq üçün türklərdən icazə istədi. Həmin tarixdən Konstantinopolun fəthinə qədər dörd il var idi. O dörd il Konstantinopolun mühasirəsi ilə başa çatdı və son Konstantin mühasirə zamanı öldü. İslamın yüksəlişi yüz əlli illik peyğəmbərliyin ilk otuz səkkiz ili ilə təmsil olunur; bu da dörd illik bir mühasirə ilə kulminasiyaya çatdı. Yüz əlli il başa çatdıqda, İslam elə bir nöqtəyə yüksəlmişdi ki, Şərqi Roma o vaxt türklərin malik olduqları güc tərəfindən alçaldılmışdı. 27 iyul 1449-cu il alçaldılmasından etibarən dörd il Şərqi Romanın süqutuna apardı, belə ki, Konstantinopol mühasirə ilə alındı. İlk otuz səkkiz ilin sonu bir mühasirə ilə işarələnir və Osmanlı İmperiyasının qurulması da bir mühasirə ilə işarələnir.

Otuz səkkiz rəqəmi, Musa tərəfindən Qanunun Təkrarı kitabında təqdim olunduğu kimi, çöldə qırx il sərgərdan dolaşmanın hökmünün son otuz səkkiz ilini təmsil edən bir simvoldur. Buna görə də otuz səkkiz rəqəmi, bir simvol olaraq, qırx rəqəmi ilə əlaqəyə malikdir. Osman 27 iyul 1299-cu ildə Nikomediya ərazisini aldı və otuz səkkiz il sonra onun oğlu həmin ərazinin paytaxt şəhərini aldı. Həm ərazi, həm də paytaxt şəhəri Nikomediya idi. Tarixçilər bu döyüşü Osmanlı imperiyasının yüksəlişinin lap başlanğıcını müəyyən edən “iki” mərhələdən birincisi kimi tanıyırlar. Tarix tərəfindən müəyyən edilən ikinci mərhələ 1301-ci ildəki Nikeya döyüşüdür. Orada ata Osman Nikeya adlanan ərazini aldı, və 1331-ci ildə, otuz il sonra, onun oğlu keçmiş Roma paytaxt şəhəri olan Nikeya adlı paytaxt şəhərini aldı.

1299-cu il və Nikomediya döyüşü ilə əlaqədar olaraq, iki mərhələdən birincisi kimi, ikinci mərhələ iki il sonra, 1301-ci ildə gəldi. 1299 otuz səkkizin rəmzidir və iki il sonra (qırxda) Nikeya ərazisi ata tərəfindən alınır. Qədim İsrailin vəd olunmuş torpağı almaq üçün ayağa qalxmasındakı otuz səkkiz və qırx arasındakı münasibətlər 27 iyul 1299 və 1301-ci illərdə təmsil olunur. İslamın yüksəlişinin həmin ilk iki mərhələsi, başlanğıcda atanın ərazini fəth etməsi və sonda oğulun həmin ərazinin paytaxtını fəth etməsi ilə başlayan hərbi yürüşlərlə işarələnmişdir. Hər iki paytaxt süqut etdikdə, mühasirə altında süqut etdi. Hər iki paytaxt müəyyən bir dövrdə Şərqi Romanın paytaxtı olmuşdu.

27 iyul 1299 və 1301-ci illər 11 avqust 1840-cı ildə öz yekununa çatır; bu isə 1838-ci ilin tarixini təmsil edir, yəni Liçin ilk dəfə 11 avqust 1840-cı ildə nəhayət yerinə yetəcək olan üç yüz doxsan bir il və on beş günlük peyğəmbərliyə dair baxışını və qabaqcadan xəbərini dərc etdiyi vaxtı. Millerçilər üçün ayağa qalxmanın iki mərhələsi 1838 və 1840-cı illər idi.

“1840-cı ildə peyğəmbərliyin digər diqqətəlayiq bir yerinə yetməsi geniş maraq doğurdu. İki il əvvəl, İkinci Gəlişi təbliğ edən aparıcı vaizlərdən biri olan Coşiya Liç, Vəhy 9-un izahını nəşr edərək Osmanlı İmperiyasının süqutunu əvvəlcədən bildirmişdi. Onun hesablamalarına görə, bu qüvvə ‘Miladdan sonra 1840-cı ildə, avqust ayı ərzində hansısa vaxtda’ devrilməli idi; və bu hadisənin baş verməsindən cəmi bir neçə gün əvvəl o yazmışdı: ‘Birinci dövrün, yəni 150 ilin, Dəakozes türklərin icazəsi ilə taxta çıxmazdan əvvəl tam dəqiqliklə yerinə yetdiyini və 391 il on beş günün birinci dövrün sonunda başladığını qəbul etsək, bu müddət 1840-cı il avqustun 11-də başa çatacaq; həmin vaxt Konstantinopoldakı Osmanlı hakimiyyətinin qırılması gözlənilə bilər. Və mən inanıram ki, məhz belə olduğu görünəcək.’—Josiah Litch, in Signs of the Times, and Expositor of Prophecy, August 1, 1840.

“Məhz göstərilən vaxtda Türkiyə öz səfirləri vasitəsilə Avropanın müttəfiq dövlətlərinin himayəsini qəbul etdi və bununla özünü xristian millətlərinin nəzarəti altına qoydu. Hadisə qabaqcadan bildirilmiş xəbəri dəqiq şəkildə yerinə yetirdi. Bu məlum olduqda, çoxlu sayda insan Millerin və onun əməkdaşlarının qəbul etdiyi peyğəmbərlik təfsiri prinsiplərinin doğruluğuna əmin oldu və advent hərəkətinə heyrətamiz bir təkan verildi. Elmlə və mövqeli adamlar həm onun baxışlarını təbliğ etməkdə, həm də nəşr etdirməkdə Millərə qoşuldular və 1840-cı ildən 1844-cü ilədək bu iş sürətlə genişləndi.” The Great Controversy, 334, 335.

Litchin “38” proqnozu və onun “40”a dair düzəldilmiş baxışı, düzəldilmiş proqnozdan on gün əvvəl, avqustun 1-də qələmə aldığı son bəyanatını da ehtiva edir. Dünyanı Müqəddəs Kitab

peyğəmbərliyinin düzgün metodologiyasına inandırان, məhz həmin proqnozun yerinə yetməsi oldu. Qədim İsrailin ayağa qalxmasını səciyyələndirən otuz səkkiz il, Qırmızı dənizin keçilməsindən Kədəşdəki ilk üsyana qədər olan iki ili də əhatə edirdi.

Çünki izzətimi və Misirdə və çöldə etdiyim möcüzələrimi görmüş, indi isə mənə on dəfə sınımış və səsimə qulaq asmamış olan o adamların hamısı, şübhəsiz, atalarına and içdiyim torpağı görməyəcəklər; mənə qəzəbləndirənlərin heç biri də onu görməyəcək. Saylar 14:22, 23.

Həmin üsyan on sınağın sonuncusu kimi müəyyən edilir. On sınaqdan ibarət iki illik sınaq dövrü, səhrada keçən otuz səkkiz ilə əlavə olunaraq, 1838 və 1840-cı illəri əvvəlcədən təsvir edirdi və 1840-cı il on günlük bir dövrü ehtiva edirdi.

Və 27 iyul 1299-cu ildə Osmanla İslamın yüksəlişinin başlanğıc nöqtəsi 1337-ci ildə dördillik mühasirə ilə başa çatan otuz səkkiz illik bir dövrü başlayır. 27 iyul 1299-cu il tarixçilərin Osmanlı İmperiyasının yüksəlişinin başlanğıc nöqtəsi kimi müəyyən etdikləri iki mərhələdən birincisi idi, ikinci mərhələ isə 1301-ci il idi. 1299 və 1301-ci illərdə Nikomediya və Nikeya döyüşlərinin bu iki mərhələsi 1838 və 1840-cı illəri təmsil edir. Peyğəmbərliyin başlanğıcı sonu təsvir edir.

Nikomediya və Nikeya hər biri öz tarixi gedişatında müəyyən müddət ərzində Şərqi Romanın paytaxtı kimi xidmət etmişdir. Əlbəttə, Konstantinopol nəhayət 330-cu ildən 1453-cü ilədək şərq paytaxtı olmuşdur. Nikomediya və Nikeya Konstantinopolun süqutunu tipləşdirir; onların hamısı İslam mühasirələri nəticəsində süqut etdi; bu isə İslamın əvvəlcə ərəzi üzərində nəzarəti ələ keçirdiyi, sonra isə paytaxt şəhərini aldığı bir yürüşün yekununu göstərirdi.

1333-dən 1337-yə qədər olan ilk dördillik mühasirə, peyğəmbərliyin sona çatdığı 1449-dan 1453-ə qədər olan dörd il təmsil edir. Üç yüz doxsan bir il on beş gün sonra İslam cilovlanır, necə ki, Millerçilər 27 iyul 1299 və 27 iyul 1449 tarixlərinin tarixçəsinin alfa tarixində təmsil olunduğu kimi, “otuz səkkiz və qırx” xüsusiyyətlərində ifadə edilən peyğəmbərlik gücü altında “qalxırlar”. İslamın yüksəlişi və Allahın axırxaman elçilərinin yüksəlişi, 38 və 40 rəqəmlərinin say münasibəti ilə qurulmuş sayısal bir rəmzdə təmsil olunur.

Yezekel otuz yeddidə İslam, ölümlərin quru sümükləri üzərinə üfürülən şərq küləyinin ismarığıdır ki, onlar qüdrətli bir ordu kimi ayağa qalxsınlar. Yezekelin ismarığı yetişəndə, 1838 və 1840-cı illərin Millerit tarixində olduğu kimi, ayağa qalxma başlayır. Həmin ismarıq 11 sentyabrda gəldi və tezliklə gələcək bazar qanunu zamanı o sümüklər qüdrətli bir ordu kimi ayağa qalxırlar. Allahın ordusunun axır günlərdə zəfər çalmış kilsə kimi qaldırılması 1838 və 1840-cı illərlə təmsil olunur. 11 sentyabrdan bazar qanununa qədər olan dövr 1840-dan 1844-ə qədər olan dövrlə təmsil olunurdu, lakin bu, həmçinin 31 dekabr 2023-cü ildən Naşvilin alov toplanmadək olan dövrü də təmsil edir.

Şərqi Roma

Konstantin birincinin (Böyük Konstantinin) imperiyanı bölməsindən son Konstantinə qədər olan dövr Şərqi Romanın peyğəmbərlik tarixini təmsil edir. Buna görə də peyğəmbərlik dövrü, Böyük Konstantin ilə on birinci Konstantin arasında birbaşa qan qohumluğu olmasa da, adları ilə təmsil olunduğu kimi, peyğəmbərlik və ya rəmzi bir ata və bir oğul ilə işarələnmişdir. Birinci və son

Konstantin peyğəmbərlik baxımından həmçinin alfa və omeqa rəmzləri kimi təmsil olunur; ata (alfa) Konstantinopolu paytaxt seçdi, oğul (omeqa) isə Konstantinopolun paytaxt olmaqdan çıxdığı mühasirə zamanı öldü. Şərqi Romanın peyğəmbərlik dövrü birinci və son Konstantin ilə işarələnmişdir. 27 iyul 1299-da başlayan 150 illik dövr 38 illik bir dövrü əhatə edir və 4 illik bir mühasirə ilə başa çatır. Həmin mühasirə 1449-dan 1453-ə qədər olan dövrün tipi idi. Nikomediya yürüşü bir ərazinin fəth olunması ilə başladı və həmin ərazinin paytaxtının fəth olunması ilə başa çatdı. Birinci və son Konstantində olduğu kimi, Nikomediyanın fəthi də bir ata ilə (birinci) başladı və bir oğul ilə (sonuncu) başa çatdı.

Dörd il

Yüz əlli ilin başlanğıc dövründəki dördillik mühasirə, 1449-cu ildə sonuncu Konstantinin alçaldılmasından 1453-cü ilə, Konstantinopolun mühasirəyə alınıb süqut etdiyi vaxta qədər olan dörd ilə gətirib çıxardı. Üç yüz doxsan bir il və on beş günü ifadə edən ikinci yayın zaman peyğəmbərliyi 27 iyul 1449-cu ildə başladı və 11 avqust 1840-cı ildə başa çatdı. Həmin tarix Sister White-ın Allahın qüdrətinin izzətli təzahürü adlandırdığı dördillik dövrün başlanğıcını göstərir.

“Üçüncü mələyin xəbərinin bəyanında birləşən mələk bütün yer üzünü öz izzəti ilə işıqlandırmalıdır. Burada dünya miqyasında geniş əhatəli və görünməmiş qüdrətə malik bir iş əvvəlcədən xəbər verilir. 1840–44-cü illərin advent hərəkəti Allahın qüdrətinin möhtəşəm təzahürü idi; birinci mələyin xəbəri dünyadakı hər bir missioner məntəqəsinə çatdırıldı və bəzi ölkələrdə on altıncı əsrin Reformasiyasından bəri hər hansı bir ölkədə şahidi olunmuş ən böyük dini maraq yarandı; lakin bunlar üçüncü mələyin son xəbərdarlığı altında baş verəcək qüdrətli hərəkət tərəfindən geridə qoyulmalıdır.” The Great Controversy, 611.

İslam 11 avqust 1840-cı ildə cilovlandı və dördillik bir dövr baş verdi ki, bu da həm Pentikost günündə Müqəddəs Ruhun tökülməsi ilə, həm də Vəhy on səkkizinci fəsildəki qüdrətli mələyin enməsi ilə üst-üstə düşür; həmin vaxt üçüncü yayın İslamı 11 sentyabrda Nyu-Yorkun “böyük binalarını” vurdu. 11 sentyabr yüz qırx dörd min nəfərin möhürlənmə vaxtının başlanğıcını işarələyir. Möhürlənmə bir zaman dövrüdür və möhürlənmə dövrünün sonu həmin dövrün başlanğıcının xüsusiyyətlərini daşıyır. Məsih 11 sentyabrda endikdə, bu, yekun möhürlənmə dövrünün başladığı 31 dekabr 2023-cü ildə iki şahidi diriltmək üçün ənənə Mikayılı təmsil edirdi.

Nineva döyüşü olan açar İslamın müxtəlif sərbəst buraxılmalarını təmsil edir; bunlar 1453-cü ilədək Şərq Romanı süquta uğradacaqdı. Onuncu ayənin “beş ay” ifadəsi ilə göstərilən yüz əlli ilin daxilində, həm başlanğıc, həm də son dörd illik bir dövrü ehtiva edir. Bu iki dördillik dövr, Məsihin “bütün yeri Öz izzəti ilə nurlandıracağı” 1840-dan 1844-ə qədər olan dördillik dövrü qeyd edən üç yüz doxsan bir il və on beş günün nəticəsi ilə əlaqələnilir. 1844-cü ildə peyğəmbərlik vaxtının tətbiqi dayandırıldı, çünki artıq “vaxt olmayacaqdı.”

Və əbədiyyətlər boyu yaşayan, göyü və onda olanları, yeri və onda olanları, dənizi və onda olanları yaradanın adı ilə and içdi ki, artıq vaxt olmayacaq. Vəhy 10:6.

1333-dən 1337-yə, 1449-dan 1453-ə, 1840-dan 1844-ə

Dörd illik dövrlərdən ibarət olan həmin üç xətt 11 Sentyabrdan Bazar günü qanununa qədər olan möhürlənmə vaxtına uyğun gəlir və onlar həmçinin 31 dekabr 2023-cü ildən İslamın yenidən sərbəst buraxılaraq Nashville-in alov toplarını gətirməsinə qədər təmsil olunan 11 Sentyabrdan Bazar günü qanununa qədər olan fraktala da uyğun gəlir.

31 dekabr 2023-cü ildən Naşvilin od kürələrinədək olan peyğəmbərlik fraktalı, hamısı 11 sentyabrdan bazar qanununadək olan möhürlənmə vaxtı ilə üst-üstə düşən üç dördillik peyğəmbərlik dövrü ilə tipləşdirilmişdir. Beləliklə, dörd şahid 31 dekabr 2023-cü ildən Naşvil hücumunadək olan tarixi müəyyən edir və bu şahidlərin hər biri üçün “açar” Ninevanın döyüşü olmuşdur. 1333, 1449, 1840 və 11 sentyabrın hamısı dönüş nöqtələri — “açarlar” idi.

Keçmişin tarixindən öyrənilməli dərslər vardır; və bunlara diqqət yönəldilir ki, hamı Allahın indi də həmişə necə işləmişdirsə, eyni xətlər üzrə işlədiyini anlasın. Onun əli Öz işində və millətlər arasında indi də, Müjdə Edəndə əvvəlcə Adəmə bəyan olunduğu vaxtdan bəri həmişə olduğu kimi, eynilə görünür.

“Xalqların və kilsənin tarixində dönüş nöqtələri olan dövrlər vardır. Allahın ilahi idarəsində, bu müxtəlif böhranlı məqamlar yetişdiyi zaman, həmin vaxt üçün işıq verilir. Əgər o qəbul edilərsə, ruhani tərəqqi baş verir; əgər rədd edilərsə, bunun ardınca ruhani tənəzzül və gəmi qəzası gəlir. Rəbb Öz Kəlamında Müjdənin keçmişdə necə irəli aparıldığı və gələcəkdə, hətta Şeytani qüvvələrin öz son heyrətamiz hərəkətini edəcəyi son qarşıdurmayadək necə aparılacağı barədə həmləçi fəaliyyətini açıqlamışdır.” Bible Echo, 26 avqust 1895.

Nikomediya

284-cü ildə imperator olduqdan sonra, 293-cü ildə Diokletian imperiyanı hüquqi cəhətdən Şərq və Qərbə bölüb Tetrarxiya sistemini qurarkən, Nikomediyanı Roma imperiyasının şərq paytaxtı seçdi. Nikomediya bir neçə onillik ərzində Şərqdə əsas inzibati və hərbi paytaxt kimi xidmət etdi. Böyük Konstantin yaxınlıqdakı Bizantionda yeni paytaxt tikməyə qərar verməzdən əvvəl ondan dayaq məntəqəsi kimi istifadə etdi (330-cu ildə onun adını Konstantinopol qoydu). Konstantinopol əsas paytaxta çevrildikdən sonra da, Nikomediya Mərmərə dənizinin şərq sahilində strateji mövqedə yerləşən mühüm regional mərkəz olaraq qaldı. Beləliklə, Roma və ya Konstantinopol kimi daimi paytaxt olmasa da, Nikomediya Roma tarixinin mühüm keçid dövründə rəsmi olaraq şərq paytaxtı təyin edilmişdi. Yüz əlli ilin əvvəlində şərq Romanın bir paytaxtı fəth olunur, sonunda isə şərq Romanın bir paytaxtı fəth olunur. Hər iki fəth mühasirəni ehtiva edirdi.

Diokletian

İmperator Diokletian 293-cü ildə Tetrarxiya sistemini tətbiq etdikdə Nikomediyanı rəsmi olaraq Roma imperiyasının şərq paytaxtı etdi. Tetrarxiya sistemi imperiyanın qərb və şərq bölgülərindən ibarət idi; həm şərqdə, həm də qərbdə “tetrarxiya” sözü ilə ifadə olunan dörd sayını tamamlamaq üçün bir böyük imperator (Augusti) və bir kiçik imperator (Caesar) var idi.

Alfa və Omega

Diokletian Smirna kilsəsinin omeqa rəmzidir, Neron isə alfa rəmzidir. Böyük Konstantin Perqam kilsəsinin alfa rəmzidir, Yustinian isə omeqa rəmzidir.

Romanın şərqə və qərbə “hüquqi” bölünməsi (uzun sürməyə) Diokletian tərəfindən həyata keçirildi, Romanın şərqə və qərbə peyğəmbərlik baxımından bölünməsi isə Konstantin tərəfindən həyata keçirildi. Simvolik təqib kilsələrindən ikinci olan və Smirna ilə təmsil edilən kilsənin tarixi dövründə Roma hüquqi olaraq şərqə və qərbə bölündü; simvolik güzəşt kilsələrindən üçüncü olan və Perqamos ilə təmsil edilən kilsənin tarixi dövründə isə Roma peyğəmbərlik baxımından şərqə və qərbə bölündü. 293 alfa idi, 330 isə omeqa idi; və 11 may 330-cu ildə Böyük Konstantin Konstantinopolu İmperiyanın paytaxtı kimi təqdis etdi.

Diokletianın 293-cü ildə həyata keçirdiyi hüquqi bölünmə, 313-cü ildə Milan Fərmanına qədər davam edən və onun ardınca gələn vətəndaş müharibəsi nəticəsində dağıldı; həmin ildə şərqin hakimi Konstantin və qərbin hakimi Litsiniy Milan Fərmanını elan edərək xristianlığı leqallaşdırdılar və bununla da Tetrarxiyaya—iki əsas qüvvə (Qərbdə Konstantin və Şərqdə Litsiniy) arasında mübarizəyə çevrilərək çökmüş dörd uzlaşdırılmış hökmdar sisteminə—faktiki olaraq son qoydular. Çöküşə yol açan həmin hüquqi bölünmə, bölünmədən bölünməyə qədər uzanan iyirmi illik bir dövrü təmsil edir və hər iki bölünmə də sistemin çökməsini sürətləndirdi.

Smirna kilsəsi 64-cü ildə Neronla başladı; həmin vaxt Romanın böyük yanğını Neron tərəfindən xristianları təqib etmək üçün istifadə olundu, çünki Neron yanğını başlatmaqda xristianları günahlandırmışdı. Neron təqibin başlanğıcını qeyd edir və axır günlərin son təqibini təmsil edir. Həmin son təqib, papa hakimiyyətinin ona kömək edəcək heç kəs olmadan sonuna çatdığı, möhlətin bağlandığı vaxta qədər davam edir. Beləliklə, təqibin birinci dövrü Romanın yandırılması ilə başladı və Romanın yandırılması ilə sona çatır.

Və gördüyün o on buynuz və vəhşi heyvan fahişəyə nifrət edəcək, onu viran və çılpaq qoyacaq, onun ətinə yeyəcək və onu odda yandıracaq. Vəhy 17:16.

Smirna kilsəsi 64-cü ildə Neronla başladı; o zaman Romanın böyük yanğını xristianları təqib etmək üçün Neron tərəfindən istifadə olundu, çünki Neron yanğını başlatmaqda xristianları ittiham edirdi. İki yüz əlli il sonra bu dövr 313-cü ildə Milan Fərmanı ilə sona çatdı. “Fərman” Diokletianın imperiyanı hüquqi cəhətdən bölməsi ilə başlamış iyirmi illik bir dövrün sonudur, həmçinin Neronla başlamış Smirnanın iki yüz əlli ilinin də sonu idi. Smirna kilsəsi və Neronla təmsil olunan iki yüz əlli illik təqib dövrünə Diokletianın səbəb olduğu ən ağır təqibin on ili də daxil idi. Bu on illik təqib, 293-cü ildə onun imperiyanı hüquqi cəhətdən bölməsi ilə başlamış Diokletianın iyirmi ilinin son yarısı idi. Diokletian tərəfindən 293-cü ildə imperiyanın şərqə və qərbə hüquqi bölünməsi ilə iki onillik dövrdən ibarət olan iyirmi illik bir dövr başladı.

Diokletian imperiyanı hüquqi baxımdan şərq və qərbə bölərək, beləliklə, Konstantinin həyata keçirdiyi peyğəmbərlik xarakterli bölünmənin timsalını göstərdi. Diokletianın bölgüsü şərq və qərb üzrə idi, lakin bu bölgü şərqdə iki hökmdardan və qərbdə iki hökmdardan ibarət idi. Hər bir bölgə üçün bir əsas və bir ikinci dərəcəli hökmdar var idi. 23 fevral 303-cü ildə Diokletian xristianlara qarşı bir neçə “fərman”ın birincisini nəşr etdi və bununla da Böyük Təqibin (həmçinin Diokletian Təqibi adlandırılır) başlanğıcını qeyd etdi; bu, Roma imperiyasında xristianlara qarşı ən şiddətli və

ən geniş yayılmış təqib idi.

Və Smirnadakı kilsənin mələyinə yaz: Ölən və yenidən dirilən, ilk və son Olan belə deyir: Mən sənəin əməllərini, müsibətini və yoxsulluğunu bilirəm (lakin sən varlısan); həm də özlərini Yəhudi adlandırır belə olmayanların, əksinə Şeytanın sinaqoqu olanların küfrünü bilirəm. Çəkəcəyin əzablardan heç birindən qorxma: bax, iblis sizi sınamaq üçün bəzilərinizi zindana atacaq; və on gün müsibət çəkəcəksiniz. Ölümədək sədaqətli ol, Mən də sənə həyat tacını verəcəyəm. Qulağı olan, Ruhun kilsələrə nə dediyini eşitsin; qalib gələn ikinci ölümdən zərər görməyəcək. Vəhy 2:8–10.

Böyük Təqib Diokletianın xələfləri (xüsusilə Qaleri) dövründə 313-cü ilə qədər davam etdi və Milan Fərmanı ilə sona çatdı. Nero, Smirna kilsəsi ilə təmsil olunan peyğəmbərlik dövrünün omeqa təqibi kimi Diokletiana xas olan təqibin alfa rəmzidir. Təqib şərqin Konstantini ilə qərbin Lisinisi arasında siyasi bir evlilik və müqavilə ilə başa çatdı. 313-cü ilin fevralında Konstantin və Lisini Milan şəhərində görüşdülər və imperiya boyunca xristianlara (və başqalarına) dini dözümlülük verən Milan Fərmanını nəşr etdilər. Siyasi ittifaqlarını möhkəmləndirmək üçün Lisini bu görüş zamanı və ya onun ətrafında Konstantiyanı (Konstantinin ögey bacısını) aldı. Bu evlilik klassik Roma siyasi ittifaqı idi — iki imperator arasındakı razılaşmanı möhürləyir və illərlə davam edən vətəndaş müharibəsindən sonra imperiyanın müvəqqəti olaraq sabitləşməsinə kömək edirdi. Bu ittifaq uzun sürmədi. Konstantinlə Lisini sonradan bir-biri ilə vuruşdular və Konstantin 324-cü ildə Lisinini məğlub edərək yeganə hökmdar oldu.

Nerondan Konstantinə qədər Smirnanın iki yüz əlli illik peyğəmbərlik dövrü tamamlandı və 313-cü ildə uzlaşma kilsəsi olan Perqamos kilsəsi başlandı, bu dövr 538-ci ildə Tiatira kilsəsi ilə sona çatdı. Smirnanın iki yüz əlli ili təqib dövrünü təmsil edirdi və ümumi dövrün sonunda Diokletianın təqibi Vəhy kitabındakı “on gün”ü (on il) yerinə yetirdi; burada ən ağır təqib dövrü ümumi dövrün bir fraktalını təmsil edir. On il iki yüz əlli ilin bir fraktalıdır. Həmin on il Neronun təqibinin omeqasını təmsil edir və onların sonunda imperiyanın şərq və qərb olaraq omeqa bölgüsü baş verdi.

Evlilik və Boşanma

Smirna 64-cü ildə Romanın yandırılması ilə başladı və iki yüz əlli il sonra, 313-cü ildə Milan Fərmanı və şərqlə qərbin siyasi nikahı ilə sona çatdı. Təqibin onillik fraktalı 303-cü ildə başladı və 313-cü ildə Milan Fərmanı və şərqlə qərbin siyasi nikahı ilə sona çatdı. Diokletian tərəfindən 293-cü ildə şərqlə qərbin hüquqi bölünməsi ilə başlayan iyirmi il, 313-cü ildə şərqlə qərbin siyasi nikahı ilə sona çatdı. 313-cü ildə şərqlə qərb arasında bağlanan nikah müqaviləsi 324-cü ilin boşanması ilə sona çatdı; həmin vaxt Konstantin qərbin Liciniusunu məğlub etdi və Romanın yeganə hökmdarı oldu. 324-cü ilin peyğəmbərlikdəki boşanması 321-ci ildə ilk bazar qanunundan üç il sonra baş verdi.

313-dən 330-a qədər olan on yeddi il siyasi bir nikahı, Smirna və Neronun təmsil etdiyi təqibin sonunu və Perqamın təmsil etdiyi güzəşt kilsəsinin başlanğıcını müəyyən edir. 313-cü ildə, nikah zamanı, Perqamın başlanğıcından sonra 321-ci ildə ilk bazar qanunu ilə başlayan təqibin başlanğıcı gəldi. Bunun ardınca 324-cü ilin peyğəmbərlik boşanması baş verdi ki, bu da şərq və qərbi

Konstantinin hakimiyyəti altında bir imperiyada birləşdirdi. Altı il sonra, 330-cu ildə şərq və qərbə bölünmə peyğəmbərlik baxımından yenidən təkrar olundu. On yeddi il, Perqam kilsəsinin 538-ci ildə Tiatira kilsəsi peyğəmbərlik tarixində meydana çıxana qədər davam edəcək alfa dövrünü təmsil edir. Həmin alfa dövrü 330-dan 538-ə qədər olan dövrün sonunda bir omega tarixini təmsil edəcəkdi. Perqamın omega tarixi 496, 508 və 533-cü illər dövrünü təmsil edir.

On yeddi il

Rafiya döyüşünün Ptolemeyi “on yeddi il” padşahlıq etdi və Rafiya döyüşü ilə Paniyum döyüşü arasında “on yeddi il” var idi. Həmin on yeddi il simvolik olaraq 313-dən 330-a qədər olan on yeddi ilə uyğun gəlir. Neronun Smirnanın iki yüz əlli ili Kilsənin Perqam dövrünün ilk on yeddi ilinə gətirib çıxardı və e.ə. 457-ci ildə üçüncü fərmanla başlamış, Daniel səkkiz və on dördün 2300 ilinin başlanğıc nöqtəsi olan və Adventizmin təməli və mərkəzi sütunu sayılan iki yüz əlli ilə əlaqələndir. İki yüz əlli illik iki şahid Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin 1776-cı ildə başlamış və bu il, 2026-cı ildə başa çatan altıncı padşahlığının iki yüz əlli ili ilə uyğunlaşır.

Adventizmin öncülləri 313-dən 330-a qədər olan on yeddi ili nə gördülər, nə də başa düşdülər; çünki 1844-cü ildə onlar hələ yeddinci günün şənbəsi və ya günəş günü məsələsini belə anlamırdılar. Bununla belə, onlar Vəhy 9-cu fəslin onuncu ayəsinin yüz əlli ilini tanıdılar və bu, 1840-cı il avqustun 11-də sona çatan üç yüz doxsan bir il və on beş günə aparan bir dövrün başlanğıc nöqtəsinə çevrildi. Bu anlayış “Allahın qüdrətinin” möhtəşəm bir “təzahürünü” doğurdu.

Pionerlər Vəhyin doqquzuncu fəslində yüz əlli ildən ibarət ikinci bir dövrü tanımadılar. Onların təməl anlayışı, Vəhyin doqquzuncu fəslinə dair “yeni işıq” üzərində qurulduğu platformanı təşkil edir. Həmin işıq Nineva döyüşünün “açarı” ilə açılır. Bu “açar” peyğəmbərlik tələbəsinə Daniel və Vəhydə təmsil olunan Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin bütün padşahlıqlarını tanımağa imkan verir. Babil, Midiya-Fars, Yunanıstan, Selevki və Ptolemey imperiyaları, Məhəmmədin padşahlığı və daha da əhəmiyyətli, o, Romanın imperiyasını yalnız Romanın deyil, həm də şərq və qərbi Romanın padşahlıqlarının, habelə Amerika Birləşmiş Ştatlarının (yalançı peyğəmbər), papalığın (vəhşi heyvan) və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (əjdaha) yüksəliş və süqutunu müəyyən etməklə böyüdüb ön plana çıxarır. Bu padşahlıqların bütün yüksəliş və süqutları, nəticədə dünyanı Armageddona gətirən əjdahanın, vəhşi heyvanın və yalançı peyğəmbərin hərəkətlərinə şəhadət edir. Həmin hərəkət Danielin on birinci fəslinin son altı ayəsi daxilində təmsil olunur və bu hərəkətin başlanğıcı qırxıncı ayənin gizli tarixində təmsil olunur.

Nineva döyüşü, axırxaman hadisələrinin ardıcılığında Roma imperiyasının, Şərqi və Qərbi Romanın krallıqlarının və papalıq Romanın şəhadətlərini bir-biri ilə uyğunlaşdırmaq üçün peyğəmbərlik baxımından istinad nöqtəsini təmin edir. Beləliklə, Nineva döyüşü Romanın müxtəlif peyğəmbərlik şəhadətlərini tam şəkildə nümayiş etdirən açardır və Daniel on birin on dördüncü ayəsinə görə, görüntünü təsbit edən Romadır. Bu xətləri bir araya gətirən açar Nineva döyüşüdür.

Növbəti məqaləmizdə Vəhy kitabının doqquzuncu fəslindəki vaylara dair əvvəlki beş məqaləni bir araya gətirməyə başlayacağıq.